

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Phileremi Palaeologi Monachi De Oratione Dominica Liber

Lardenoy, Martin de

Parisiis, 1673

Fiat Voluntas Tua, sicut in caelo, & in terra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9892

90 *Phileremi Palaot. Monac.*
Psal. 22. ciamus, dictum est, *Misericordia*
3. *eius subsequetur me.*

FIAT VOLUNTAS TUA,
sicut in cælo, & in terrâ.

^a *Serm.*
48. de di-
ver. cap.

^b *In Ps.*
36. conc.
3. post.
init.

^c *Lib. 22.*
cōt. Faust.
cap. 27.
^d *Lib. 16.*
6. 3.

^e *Enchiri-*
dii cap.
95. 96.
Psal. 113.
11.

^a SI non illud tu dicas, non faciet
Deus voluntatem suam? ^b Vo-
luntas Dei, ipsa est lex Dei, ^c ordi-
nem naturalem conservari iubens,
perturbari vetans. ^d Deus autem
creator & conditor omnium natu-
rarum nihil contra naturam facit;
id enim erit cuique rei naturale,
quod ille fecerit à quo est omnis
modus, numerus, ordo naturæ.
Sed nec ipse homo contra naturam
quicquam facit, nisi cū peccat.
Qui tamen supplicio redigitur ad
naturam. Ad naturalem quippe
justitiæ ordinem pertinet, ut aut
peccata non fiant, aut impunita esse
non valeant. Quodlibet horum fit,
naturalis ordo servatur, si non ab
animâ, certè à Deo. ^e In psalmo ca-
nitur: *Deus autem noster in cælo*
& in terrâ omnia quaecumque vo-

de Oratione Dominica Liber. 91
luit, fecit: Quod utique verum
non est, si aliqua voluit, & non
fecit; & quod est indignius, idè
non fecit quoniam ne fieret quod
volebat omnipotens, voluntas ho-
minis impedivit. Non ergo fit ali-
quid, nisi omnipotens fieri velit,
vel sinendo ut fiat, vel ipse facien-
do. Nec dubitandum est, Deum
facere benè, etiam sinendo fieri
quæcumque fiunt malè. Non enim
hoc nisi justo iudicio sinit. Et pro-
fectò bonum est omne quod ju-
stum est. Quamvis ergo ea quæ
mala sunt, inquantum mala sunt
non sint bona: tamen ut non so-
lùm bona, sed etiam sint & mala,
bonum est; nam nisi esset hoc bo-
num ut essent & mala, nullomodo
esse sinerentur ab omnipotente bo-
no. Cui proculdubiò quàm facile
est quod vult facere, tam facile est
quod non vult esse non sinere. Hoc
nisi credamus, periclitatur ipsum
nostræ fidei confessionis initium,
quâ nos in Deum Patrem omnipo-
tentem credere confitemur. Ne-

H ij

*a Enchiri-
dii cap.
100.*

*Psal. 110.
2.*

que enim veraciter ob aliud vocatur omnipotens, nisi quia quicquid vult potest, nec voluntate cuiuspiam creaturæ voluntatis omnipotentis impeditur effectus. ^a Hæc sunt magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus, & tam sapienter exquisita, ut cum Angelica & humana natura peccasset, id est, non quod ille sed quod voluit ipsa fecisset, etiam per eandem creaturæ voluntatem quâ factum est quod creator noluit, impleret ipse quod voluit, benè utens & malis tanquam summè bonus, ad eorum damnationem quos justè prædestinavit ad pœnam, & ad eorum salutem quos benignè prædestinavit ad gratiam: quantum enim ad ipsos attinet, quod Deus noluit fecerunt; quantum verò ad omnipotentiam Dei nullo modo id efficere valuerunt: hoc quippe ipso quod contra voluntatem Dei fecerunt, de ipsis facta est voluntas ejus. Propterea namque *magna opera Domini exquisita in*

de Oratione Dominica Liber. 93
omnes voluntates ejus, ut miro &
 ineffabili modo non fiat præter ejus
 voluntatem, quod etiam contra ejus
 sit voluntatem; quia non fieret, si
 non sineret; nec utique nolens si-
 nit, sed volens; nec sineret bonus
 fieri malè, nisi omnipotens etiam
 de malo facere posset benè. ^a Deus
 igitur omnipotens sive per miseri-
 cordiam cujus vult misereatur,
 sive per judicium quem vult obdu-
 ret; nec iniquè aliquid facit, nec
 nisi volens quicquam facit, & om-
 nia quæcumque vult facit: Quo-
 niam & illius Jerusalem filios quæ
 interfecit Prophetas, & lapidavit
 missos ad se, quamvis ipsa nolente
 collegit ipse quos voluit, & ante
 incarnationem suam, sicut ipsos
 Prophetas, & posteaquam *Verbum*
caro factum est, sicut Apostolos &
 hominum millia qui & pretia re-
 rum suarum ante pedes Apostolo-
 rum posuerunt: Omnes quippe illi
 filij sunt Jerusalem nolentis ut col-
 ligerentur, qui tamen illa nolente
 collecti sunt; de quibus dicit:

H iij

*a Enchi-
ridii cap.
102.*

*Rom. 9.
18.*

*Psal. 113.
11.*

*b Epist.
106. post
med.*

*Matth.
23. 37.*

*Ioan. 1.
14.
Act. 4.
35.*

Matth.
12. 27.a Enchi-
ridii cap.
103.1. Tim. 2
4.1. Tim.
2. 4.

Ioan. 1. 9.

Si ego in Beelzebub ejicio demonia, filij vestri in quo ejiciunt?

^a Ac per hoc cum audimus, & in sacris litteris legimus quod velit omnes homines salvos fieri, quamvis certum sit nobis non omnes homines salvos fieri, non tamen ideo debemus omnipotentissimæ Dei voluntati aliquid derogare, sed ita intelligere quod scriptum est, *Qui vult omnes homines salvos fieri*, tanquam diceretur nulum hominem fieri salvum, nisi quem salvum fieri ipse voluerit: non quod nullus sit hominum nisi quem salvum fieri velit, sed quod nullus fiat nisi quem velit; & ideo sit rogandus ut velit, quia necesse est fieri, si voluerit; de orando quippe Deo agebat Apostolus ut hoc diceret. Sic enim intelligimus id quod in Evangelio scriptum est: *Qui illuminat omnem hominem*; non quia nullus est hominum qui non illuminetur, sed quia nisi ab ipso nullus illuminatur. Aut certe sic dictum est:

Qui omnes homines vult salvos ^{1. Tim. 2.}
fieri ; non quòd nullus hominum ^{4.}
effet quem salvum fieri nollet , qui
virtutes miraculorum facere no-
luit apud eos quos dicit acturos
fuisse pœnitentiam , si fecisset ; sed
ut omnes homines omne genus hu-
manum intelligamus per quascum-
que differentias distributum , reges,
privatos , nobiles , ignobiles , subli-
mes , humiles , doctos , indoctos ,
integri corporis , debiles , ingenio-
fos , tardicordes , fatuos , divites ,
pauperes , mediocres , mares , fœ-
minas , infantes , pueros , adoles-
centes , juvenes , seniores , senes ;
in linguis omnibus , in moribus om-
nibus , in artibus omnibus , in pro-
fessionibus omnibus , in volunta-
tum & conscientiarum varietate
innumerabili constitutos , & si quid
aliud differentiarum est in homini-
bus. Quid est enim eorum unde
non Deus per unigenitum suum
Dominum nostrum per omnes gen-
tes salvos fieri homines velit , &
idedò faciat , quia omnipotens velle

inaniter non potest quodcumque
 voluerit ? Præceperat enim Aposto-
 lus, ut oraretur pro singulis homi-
 nibus, & specialiter addiderat,
 2. Tim. 1. *pro regibus, & iis qui in sublimi-*
 3. *tate sunt*, qui putari poterant fastu
 & superbiâ sæculari à fidei Chri-
 stianæ humilitate abhorre: proin-
 de dicens, hoc enim bonum est co-
 ram Salvatore nostro Deo, id est,
 ut etiam pro talibus oretur; sta-
 tim ut desperationem tolle et, ad-
 didit: *Qui omnes homines vult sal-*
 1. Tim. 2 *vos fieri, & in agnitionem verita-*
 4. *tis venire*: Hoc quippe Deus bo-
 num judicavit ut orationibus humi-
 lium dignaretur salutem præstare
 sublimium: quod utique jam vide-
 mus impletum. ^a Potest etiam sic
 2. lib. de *intelligi quòd omnes homines Deus*
 Corr. & *vult salvos fieri*, quoniam nos fa-
 Gr. cap. *cit velle*; sicut *misit spiritum filij*
 15. *sui clamantem, Abba, Pater*, id
 1. Tim. 2. *est*, nos clamare facientem; ^b &
 4. Gal. 4. 6. *quocumque alio modo intelligi po-*
 Rom. 8 *test*, dum tamen credere non coga-
 11. *mur, aliquid omnipotentem Deum*
 b. Enchi- *voluisse*
 ridiicap. *10.*

de Oratione Dominica Liber. 97
voluisse fieri, factumque non esse:
Qui sine ullis ambiguitatibus si in ^{Ps. 113.}
calo & in terrâ, sicut & veritas ^{11.}
cantat, *omnia quaecumque voluit*
fecit, profectò facere noluit quod-
cumque non fecit. ^a Cui volenti ^{a Lib. de}
salvum facere nullum hominis re- ^{Corr. &}
sistit arbitrium. Sic enim velle vel ^{gr. cap.}
nolle in volentis aut nolentis est ^{14.}
potestate, ut divinam voluntatem
non impediat, nec superet potesta-
tem. De his enim qui faciunt quæ
non vult, facit ipse quæ vult. ^b Se- ^{b Lib. 22.}
cundùm hanc ergo voluntatem ^{de civit.}
quâ Deum velle dicimus; quod ^{Dei cap.}
alios efficit velle à quibus nesciun- ^{1. & 2.}
tur futura, multa vult nec facit.
Multa enim volunt fieri sancti ejus
ab illo inspiratâ sanctâ voluntate,
nec fiunt, sicut orant pro quibus-
dam piè sancteque, & quod orant
non facit, cùm ipse in eis hanc
orandi voluntatem sancto Spiritu
suo fecerit: ac per hoc quando se-
cundùm Deum volunt, & orant
sancti ut quisque sit salvus, possu-
mus illo modo locutionis dicere,

vult Deus & non facit; ut ipsum dicamus velle, qui ut velint isti facit. Secundum illam verò voluntatem suam quæ cum ejus præscientiâ sempiterna est, profectò
Ibid. *in celo & in terrâ omnia quæcumque voluit*, non solum præterita vel præsentia, sed etiam futura jam fecit. ^a Non est itaque dubitandum, voluntati Dei qui *in celo & in terrâ omnia quæcumque voluit fecit*, & qui etiam illa quæ futura sunt fecit, humanas voluntates non posse resistere, quominus faciat ipse quod vult, quandoquidem etiam de ipsis hominum voluntatibus quod vult, cum vult facit. Nisi fortè (ut ex multis aliqua commemorare) quando Deus voluit Saûli regnum dare, sic erat in potestate Israëlitarum subdere se memorato viro, sive non subdere, quod utique in eorum erat positum voluntate; ut etiam Deo valerent resistere: qui tamen hoc non fecit nisi per ipsorum hominum voluntates, sine dubio habens humanorum cor-

^a *Lib. de*
Corr. &
gr. cap.
14.
Psal. 113.
11.

dium quò placeret inclinandorum
omnipotentissimam potestatem.

² Utitur ergo Deus benè cordi-
bus malis ad id quod vult osten-
dere bonis, vel quod facturum est
bonis. Et quamvis uniuscujusque
cordis in malitiâ qualitas, id est,
quale cor habeat ad malum, suo
fiat vitio quod inolevit ex arbitrio
voluntatis; eâ tamen qualitate ma-
lâ ut huc vel illuc moveatur, cum
sive huc sive illuc malè moveatur,
causis sit quibus animus propelli-
tur: quæ causæ ut existant vel non
existant, non est in hominis potesta-
te, sed veniunt ex occultâ provi-
dentiâ justissimâ plane & sapien-
tissimâ universum quod creavit
disponentis & administrantis Dei.

³ Proposito quippe lucro, verbi
gratiâ, propter quod homicidium
committatur, aliter avarus, aliter
pecuniæ contemptor movetur, ille
scilicet ad facinus perpetrandum,
ille ad cavendum: ipsius tamen lu-
cri propositio in alicujus illorum
non fuit potestate. Ita causæ ve-

*a Lib.
quest. su-
per Exod.
1. 18.*

b lib. inf.

100 *Phileremi Palaol. Monac.*

*a Lib. de
pred.
sanct. cap.
16.*

*b Lib. 22.
cōt. Faust.
cap. 78.*

niunt hominibus malis, quæ non
sunt quidem in eorum potestate,
sed hoc de illis faciunt, quales eos
invenerint jam factos propriis vi-
tiis ex præteritâ voluntate. ^a Est
ergo in malorum potestate pecca-
re: ut autem peccando hoc vel hoc
illâ malitiâ faciant, non est in eo-
rum potestate, sed Dei dividētis
tenebras & ordinantis eas; ut hinc
etiam quod faciunt contra volun-
tatem Dei, non impleatur nisi vo-
luntas Dei. ^b Sed quæ sit distribu-
tio judicantis & miserentis Dei;
cur alius sic, alius autem sic, oc-
cultis sit causis, justis tamen. Non
tamen idē nescimus omnia ista ju-
dicio aut misericordiâ Dei fieri,
licet in abdito positis mensuris, &
numeris, & ponderibus, quibus
omnia disponuntur à Deo creatore
omnium quæ naturaliter fiunt, nec
auctore sed tamen ordinatore etiam
peccatorum, ut ea quæ peccata non
essent nisi contra naturam essent,
sic judicentur & ordinentur, ne
universitatis naturam turbare vel

de Oratione Dominica Liber. 101
turpare permittantur meritorum
suorum locis & conditionibus de-
putata: ^a Hominum autem rectam ^{a Ibid.}
voluntatem divinæ legi conjungi,
inordinatam verò cupiditatem di-
vinæ legis ordine coerceri, ut nec
bonus aliud quàm præcipitur velit,
nec malus amplius quàm permit-
titur, possit, ita sanè ut non impu-
nè possit quod injustè voluerit. Ac
per hoc in omnibus quæ humana
infirmetas horret aut timet, sola
iniquitas jure damnatur. Cætera
sunt vel tributa naturarum, vel
merita culparum. Fit autem homo
iniquus cùm propter seipsas diligit
res propter aliud assumendas, &
propter aliud appetit res propter
seipsas diligendas. Sic enim, quan-
tum in ipso est, perturbat in se or-
dinem naturalem, quem lex æter-
na conservari jubet. ^b Lex verò ^{b Ibid.}
æterna est ratio divina, vel volun- ^{cap. 27.}
tas Dei, ^{c Lib. 1.} quâ justum est, ut om- ^{de lib. arb.}
nia sint ordinatissima. ^d Et apud ^{cap. 6.}
Deum quidem disposita & fixa sunt ^{d in Psal.}
omnia, nec aliud facit quasi consi- ^{105. ante}
^{fin.}

lio repentino, quod non ex æternitate se facturum esse præseivit: sed in creaturæ temporalibus motibus quam gubernat mirabiliter, ipse non temporaliter motus quasi repentinâ voluntate facere dicitur, quod ordinatis rerum causis consilij sui secretissimi immutabilitate disposuit, quâ suis quæque temporibus agnita agit. Ita & præsentia facit, & futura jam fecit. Et ad hæc

*a In Psal.
32. Conc.
1. init.*

quis idoneus? ^a Quantum enim Deus distat ab homine, tantum voluntas Dei à voluntate hominis.

*b In Psal.
93. post
med.*

^b Regula est enim incommutabilis. Quamdiu integra est regula, habes quod te convertas, & corrigas pravitatem tuam; habes unde corrigas quod in te tortum est. Quid autem volunt homines? Parum est quia voluntatem suam tortuosam habent; etiam volunt voluntatem Dei tortuosam facere secundum cor suum, ut hoc faciat Deus quod ipsi volunt, cum ipsi hoc debeant facere quod Deus vult. ^c Unde gerens hominem Christus, & regulam nobis proponens; docens nos

*c In Psal.
32. Conc.
1. init.*

de Oratione Dominica Liber. 103
vivere, & præstans nobis vivere,
ostendit hominis quandam
privatam voluntatem, in quâ suam
figuravit & nostram, quia caput
nostrum est, & ad eum, sicut nostis,
tanquam membra utique pertine-
mus. *Pater*, inquit, *si fieri potest*, Matth.
26. 39.
transeat à me calix iste. Hæc hu-
mana voluntas erat proprium ali-
quid & tanquam privatum volens.
Sed quia recto corde voluit esse ho-
minem, ut quicquid in illo aliquan-
tùm curvum esset, ad illum diri-
geret qui semper est rectus: *Verùm* Ibid.
non quod ego volo, ait, *sed quod tu*
Pater. Sed quid possit mali velle
Christus? Quid postremò aliud
posset velle quàm pater? Quorum
una est divinitas, non potest esse
dispar voluntas. Sed ex personâ
hominis transfigurans in se suos,
quos in se transfiguravit cùm ait:
Esurivi, & dedistis mihi mandu- Matth.
26. 35.
care; quos in se transfiguravit cùm
furenti & sanctos persequenti Saulo
clamavit desuper quem nemo tan-
gebat: *Saule, Saule quid me per-* Act. 9. 4.
I iiij

104 *Phileremi Palaeol. Monac.*
sequeris? Ostendit quandam homi-
 nis propriam voluntatem; ostendit,
 & correxit te. Ecce vide, inquit,
 te in me, quia potes aliquid pro-
 prium velle, ut aliud Deus velit.
 Conceditur hoc humanae fragilita-
 ti; conceditur humanae infirmitati
 aliquid proprium velle. Difficile
 est ut non tibi contingat. Sed sta-
 tim cogita qui sit supra te: illum
 supra te, te infra illum: illum
 creatorem, te creaturam: illum do-
 minum, te servum: illum omnipo-
 tentem, te infirmum: & corrigens
 te subjungensque voluntati ejus,
 ac dicens: *Verum non quod ego*
volo, sed quod tu vis, Pater:^a Tu
 fac quod vult Deus; noli Deum
 velle facere quod vis tu;^b & inve-
 nies rectum à quo te depravasti.
^c Quicquid ergo de illo scriptum
 est, fratres, factum est, verum est.
 Ergo tristis fuit? Prorsus tristis,
 sed voluntate suscipiens tristitiam,
 quomodo voluntate suscipiens car-
 nem. Quomodo voluntate carnem
 veram, sic voluntate tristitiam ve-
 ram. Sic tristitiam ergo voluntate

Matth.

39.

^a In Ps.

124. praef.

^b In Ps.

100. med.

^c In Ps.

91. post

med.

de Oratione Dominica Liber. 105
ostendit in se, ut si fortè surrepserit
tibi humana infirmitas, & cæperit
aliud velle quàm Deus vult, vi-
deas pravitatem cordis tui extra
regulam, figas illud ad regulam, &
dirigatur in Deum cor tuum quod
in homine cæperat esse pravum.
Sic ergo Dominus te ostendens di-
xit: *Tristis est anima mea usque ad* Matth.
mortem; & dixit: *Pater, si fieri* 25. 38.
potest, transeat à me calix iste. Ibid. v. 39.

Sed statim fac quod ideò fecit ut te
doceret: *Verùm non quod ego volo,* Matth.
sed quod tu vis, Pater. ^a *Quid est* 26. 39.
ergo; fiat voluntas tua? Fiat in me a Serm.
ut non resistam voluntati tuæ. Ergo 48. de di-
& hîc pro te oras, & non pro Deo. vers. cap.
Fiet enim voluntas Dei in te, etsi
non fiat à te. ^b Nam voluntas Dei b Ser. 92.
necesse est ut fiat. Voluntas Dei est de divers.
ut regnent boni, damnentur mali. cap. 6. in
^c Sive ergo benè sit tibi, sive malè, c Ibid.
fiet in te; sed fiat & à te. ^d *Quid* inf.
est autem: *In calo & in terrâ:* d Ibid.
vel, sicut in calo ita & in terrâ? Matth.
Faciunt Angeli voluntatem tuam; 6. 10.
faciamus & nos. ^e *Serviunt tibi* e Homil.
42. cap.
3.

Angeli in cælo ; nos serviamus tibi
in terrâ. Non te offendunt Angeli
in cælo ; non te offendamus in ter-
râ. Quomodo illi faciunt volunta-
tem tuam , sic faciamus & nos. Et
hîc quid oramus nisi ut boni simus ?

^a Lib. 4.
ad Bonif.
cap. 6. ^a Ut autem homines sint boni,
quis facit nisi ille qui dixit : *Visita-*
bo eos , ut eos bonos faciam ? Et qui

Ierem 11.
21. *dixit : Spiritum meum dabo vobis ,*
Ezech. *& faciam ut in justificationibus*
36. 27. *meis ambuletis , & iudicia mea*
^b Lib. de
gra. Chri-
sticap. 25. *observetis & faciatis.* ^b Non so-
lùm enim Deus posse nostrum do-
navit atque adjuvat ; sed etiam
velle & operari operatur in nobis.

Non quia nos non volumus , aut
nos non agimus ; sed quia sine ip-
sius adiutorio nec volumus aliquid
boni , nec agimus. Quomodo enim
dicitur ; quòd possumus benè agere,
Dei est ; quòd autem agimus , no-
strum est ; cùm dicat Apostolus ora-
re se ad Deum pro eis ad quos scri-
bebat , ne quid mali faciant , & ut
quod bonum est faciant ? Non
enim ait , *Oramus* ut possitis nihil

IO & Phileremi Palaol. Monac.

peratur præceptis ejus ipse Domi-
nus dicit cùm ait: *Meus cibus est*
Joan. 4. 34. *ut faciam voluntatem ejus qui me*
Joan. 6. 38. *misit; & sæpe: Non veni facere*
voluntatem meam, sed ejus qui me
misit; & cùm ait: Ecce mater mea,
Matth. 22. 49. 50. *& ecce fratres mei; &, quicumque*
fecerit voluntatem Dei, hic mihi
est & frater, & mater, & soror.

2^a Tract. 19. in
Joan. fin. ^a Faciunt enim homines volunta-
tem suam, non Dei, quando fa-
ciunt quod volunt, non quod ju-
bet Deus; quando autem ita fa-
ciunt quod volunt, ut tamen se-
quantur voluntatem Dei, non fa-
ciunt voluntatem suam, quamvis
quod volunt faciant. Volens fac
Serm. 9. de div. or. cap. 6. in
suppl. quod iuberis, atque ita & hoc fa-
cies quod vis, & non voluntatem
tuam facies, sed voluntatem Dei.

al. inben-
tis. ^b Et aliter benè intelligimus, *Fiat*
voluntas tua sicut in celo, ita &
^{a2 cap 3} *in terrâ.* Accepimus præceptum
Matth 6. 10. Dei: & placeat nobis, placeat men-
ti nostræ. Cùm enim condelecta-
mur Rom. 7. 22. *legi Dei secundum interiorem*
hominem, tunc fit voluntas ejus

in cælo : cælo enim comparatur spiritus noster , terræ autem caro nostra. Quid est ergo : *Fiat voluntas tua , sicut in cælo , ita , & in terrâ ?* Ut quomodo menti nostræ placet tua jussio , sic ei consentiat caro nostra , & tollatur rixa illa de medio quæ describitur ab Apostolo : *Caro enim concupiscit adversus spiritum , spiritus autem adversus carnem.* Quando contra carnem concupiscit spiritus , jam facta est voluntas ejus in cælo : Quando contra spiritum non concupiscit caro , jam facta est voluntas ejus in terrâ. ^a Quando dicis , si tamen dicis , quod ait Apostolus : *Mente servo legi Dei , carne autem legi peccati ;* fit voluntas Dei in cælo , sed nondum in terrâ : cum verò caro menti consenserit , & absorpta fuerit mors in victoriam , ut nulla desideria carnalia remaneant cum quibus mens confligat ; cum transierit rixa in terra , cum transierit bellum cordis , cum transierit quod dictum est , *Caro con-*

Gal. 5. 17.

a Ser. 48.
de diver.
cap. 5.

Rom. 7.
25.

1. Cor. 15.

54.

Gal. 5. 17.

110 *Phileremi Palaol. Monac.*
cupiscit adversus spiritum, & spi-
ritus adversus carnem, hæc enim
invicem adversantur, ut non ea
quæ vultis faciatis; cum ergo hoc
bellum transierit, omnisquæ con-
cupiscentia in charitatem fuerit
commutata, nihil in corpore rema-
nebit quod spiritui resistat, nihil
quod dometur, nihil quod fræne-
tur, nihil quod calcetur: Quod
erit summæ pacis in vitâ æternâ,
ut non solum velle adiaceat nobis,
sed etiam perficere bonum. Nunc
enim, velle, inquit, adiacet mihi;
perficere autem bonum non invenio;
quia nondum in terrâ sicuti in cæ-
lo, id est, nondum in carne sicut
in spiritu facta est voluntas Dei.
Nam & in miseriâ nostrâ fit volun-
tas Dei cum ea patimur per car-
nem quæ nobis mortalitatis jure
debentur, quam peccando meruit
nostra natura. Sed id orandum est,
ut sicut in cælo, ita & in terrâ fiat
voluntas Dei; id est, ut quemad-
modum corde condelectamur legi
Dei secundum interiorem hominem,

a Lib. 2.
 de serm.
 Domini
 in monte
 cap. 6.
 Rom. 7.
 18.

Rom. 7.
 22.

de Oratione Dominica Lib. III

ita etiam corporis immutatione
factâ, huic nostræ delectationi nul-
la pars nostra terrenis doloribus seu
voluptatibus adversetur. ^a Erit ^{a Homil.}
enim plena concordia, quando ip- ^{42. cap. 3.}
se voluerit. Sit modo pugna, ut
possit esse victoria. Etiam sic bene
intelligi potest, *Fiat voluntas tua,* ^{Matth. 6.}
sicut in cælo, ita & in terrâ; ut cæ- ^{10.}
lum ponamus Ecclesiam quia por-
tat Deum, terram autem infideles,
quibus dictum est: *Terra es, &* ^{Gen. 3.}
in terram ibis. ^{19.} Quando ergo ora-
mus pro inimicis nostris, inimicis
Ecclesiæ, inimicis nomini Chri-
stiano; hoc oramus ut fiat voluntas
ejus, sicut in cælo, ita & in terrâ;
id est, sicut in tuis fidelibus, sic &
in tuis blasphematoribus. ^b Cre- ^{b Ser. 48.}
dant inimici nostri quomodo & nos ^{de divers.}
in te credimus, fiant amici, finiant ^{cap. 5.}
inimicitias. Terra sunt, ideò nobis
adversantur: cælum fiant, & nobis-
cum erunt. ^c In eâ quidem parte ^{c Lib. de}
quâ optamus ut homines ex infide- ^{dono per-}
libus fiant fideles, non perseveran- ^{sev. cap. 3.}
tia, sed initium videtur optari: in

câ verò quâ optamus, ut homines
in faciendâ voluntate Dei æquen-
tur Angelis Dei; cùm hoc orant
sancti, perseverantiam demon-
strantur orare, quoniam nemo per-
venit ad illam summam, quæ in
regno est, beatitudinem; nisi in eâ
sanctitate, quam sumpsit in terrâ,
perseveraverit usque in finem.

*a Lib. 2.
de serm.
Domini
in monte
cap. 6.*

^a Nec illud à veritate abhorret, ut
accipiamus, *Fiat voluntas tua,
sicut in celo, & in terrâ*; sicut in
ipso Domino nostro Jesu Christo,
ita & in Ecclesiâ; tanquam in viro
qui Patris voluntatem implevit;
ita & in fœminâ quæ illi despon-
sata est. Cælum enim & terra
convenienter intelligitur quasi vir
& fœmina, quoniam terra cælo
fœcundante fructifera est. ^b Quan-

*b Serm. 9.
de divers.
cap. 6. 7.*

do petitionem istam dicimus, om-
nia ista cogitemus, & omnia ista
à patre petamus. Omnia autem
ista, charissimi, tria quæ diximus,
tres petitiones istæ ad vitam æter-
nam pertinent. Quòd enim san-
ctificatur in nobis nomen Dei no-
stri,

de Oratione Dominica Liber. 113
stri, æternum erit. Quòd regnum
ipſius veniet ubi ſemper vivemus,
æternum erit. Quòd voluntas ejus
ſit ſicut in cælo, ita & in terrâ,
omnibus modis quos expoſui, æ-
ternum erit. Reſtant petitiones
pro iſtâ vitâ peregrinationis noſtræ.
Ideò ſequitur.

P A N E M N O S T R U M
quotidianum da nobis hodie.

^a **P**oteſt ſimpliciter accipi, ora- ^{a Hom.}
tionem iſtam fundere nos pro ^{42. cap. 4.}
victu quotidiano, ut abundet no-
bis; etſi non abundet nobis, non
deſit nobis. ^{b Serm.} Proſiteris te mendi-
cum Dei: ſed noli erubescere; <sup>48. de di-
verſ. c. 6.</sup>
quantumlibet quis ſit dives in ter-
râ, mendicus Dei eſt. Stat mendi-
cus ante domum divitis; ſed & ip-
ſe dives ſtat ante domum magni
divitis. Petitur ab illo, & petit. Si
non egeret, aures Dei oratione non
pulfaret. Et quid eget dives? Au-
deo dicere, ipſo pane quotidiano
eget dives. Quare enim abundant

K